

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6 De modo quo lex inducebat ad obseruantiam prædictorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

AD PRIMVM ergo dicendum, qd sola iustitia inter alias virtutes importat ratione debiti & ideo moralia intantum sunt lege determinabilia, in quantum pertinent ad iustitiam, cuius etiam quedam pars est religio, vt * Tullius dicit, vnde iustu legale non potest esse aliquid praeter caremoralia, & iudicialia praecpta. Ad alia patet responsio per ea quae dicta sunt.

Li. 3. de inu. in fol. 4. ante finem lib.

ARTICVLVS VI.

Utrum lex vetus debuerit inducere ad obseruationem praecptorum per temporales promissiones, & comminationes.

Sup. q. 91. ar. 5. q. 107. ar. 1. ad 2. & 3. ad 4. ar. 2. co. 8. ar. 4. & Ro. 8. le. 1. & c. 10. & 2. Cor. 11. lcc. 6.

q. 16. n. 6. p. cur. a. princ. tom. 4.

Ca. 2. a. med. tom. 5.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur quod lex vetus non debuerit inducere ad obseruationem praecptorum per temporales promissiones, & comminationes. Intentio enim legis diuinae est, vt homines Deo subdat per timorem & amorem. vnde dicitur Deut. 10. Et nunc Israel, quid dominus Deus tuus petiit a te, nisi ut timeas dominum Deum tuum, & ambules in vijs eius, & diligas eum? sed cupiditas rerum temporalium abducit a Deo. dicit enim * Augustinus in lib. 83. quaest. Quod venenum charitatis est cupiditas. ergo promissiones, & comminationes temporales videntur contrariari intentioni legis aeternae, quod facile legem reprobabilem facit, ut patet per philosophum in 7. Polit.

¶ 2. Præ. Lex diuina est excellentior, quam lex humana: videmus autem in scientiis, quod quanto aliqua est altior, tanto per altiora media procedit. ergo cum lex humana procedit ad inducendum homines per temporales comminationes, & promissiones, lex diuina non debuit ex his procedere, sed per aliqua maiora.

¶ 3. Præ. Id non potest esse primum iustitiae, vel poenae culpae, quod equaliter euenit & bonis, & malis: sed sicut dicitur Ecc. 9. Vniuersa aequae eueniunt iusto & impio, bono & malo, mudo & immudo, immolanti victimas, & sacrificia contemnti. ergo temporalia bona, vel mala non conuenienter ponuntur vt poena, vel praemia mandatorum legis diuinae.

SED CONTRA est, quod dicitur Isaie primo. Si volueritis, & audieritis me, bona terrae comedetis: quod si nolueritis, & me ad iracundiam prouocaueritis, gladius deuorabit uos.

RESPON. Dicendum, quod sicut in scientiis speculatiuis inducuntur homines ad assentiendum conclusionibus per media syllogistica: ita etiam in quibuslibet legibus homines inducuntur ad obseruantias praecptorum per poenas, & praemia. Videmus autem in scientiis speculatiuis, quod media proponuntur auditori secundum eius conditionem. Vnde sicut oportet ordinare in scientiis procedere, ut ex notioribus disciplina incipiat: ita etiam oportet eum, qui vult inducere hominem ad obseruantiam praecptorum, vt ex illis eum mouere incipiat, quae sunt in eius affectu, sicut pueri prouocantur ad aliquid faciendum aliquibus puerilibus munusculis. Dicitur est autem * supra, quod lex vetus disponebat ad Christum, sicut imperfectum ad perfectum. vnde dabatur populo adhuc imperfecto in comparatione ad perfectiorem, quae erat futura per Christum: & ideo populus ille comparatur puero sub pedagogo existenti, ut patet Galat. 3. Perfectio autem hominis est, ut contemptis temporalibus, spiritualibus inhaereat, vt patet per illud quod Apostolus dicit Phil. 3. Quae quidem retro sunt obliuiscens, ad ea quae priora sunt

q. 98. ar. 1. & 2. ad 1. & 2. 3.

me extendo: quicunq; ergo perfecti sumus, haeremus. Imperfectorum autem est, quod temporalia bona desiderant, in ordine tamen ad Deum, uerorum autem est, quod in temporalibus bonis non constituant. Vnde legi veteri conuenienter per temporalia, quae erant in affectu hominum imperfectorum, manduceret homines ad Deum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod cupiditas, quae constituit finem in temporalibus bonis, est diabolus venenum: sed consecutio temporalium bonorum homo desiderat in ordine ad Deum, est quae inducens imperfectos ad Dei amorem, secundum illud Psal. 48. Confitebitur tibi, cum benefeceris.

AD SECVNDVM dicendum, quod lex humana inducit homines ex temporalibus premijs, uel poenis per homines inducedis: lex uero diuina ex praemijs vel poenis exhibendis per Deum, & in hoc procedit per media altiora.

AD TERTIVM dicendum, quod sicut patet habere ueteris testamenti reuoluenti, communis Israelitae semper sub lege in prosperitate fuit, quae legem obseruabant, & statim declinantes a praecipis legis diuinae, in multas aduersitates inciderunt. Sed aliqua persona particularis etiam nullius legis obseruans, in aliquas aduersitates incidit: uel quia iam erant spirituales effectus, ut per bonas ab affectu temporalium abstraherentur: uel quia uirtus probata redderetur: aut quia operibus exterioribus implentes, cor totum habebat in temporalibus defixum & a Deo elongatum. Item quod dicitur Isa. 29. Populus hic labijs murrat: cor autem eorum longe est a me.

QVAESTIO C.

De praecptis moralibus ueteris legis, in duodecim articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de singulis generibus praecptorum ueteris legis.

Et primo, de praecptis moralibus. Secundo, de ceremoniis. Tertio, de iudicialibus.

CIRCA primum quaeruntur duodecim.

¶ Primo, Utrum omnia praecpta moralia ueteris legis sint de lege naturae.

¶ Secundo, utrum praecpta moralia ueteris legis sint de actibus omnium uirtutum.

¶ Tertio, utrum omnia praecpta moralia ueteris legis reducatur ad decem praecpta decalogi.

¶ Quarto, de distinctione praecptorum decalogi.

¶ Quinto, De numero eorum.

¶ Sexto, de ordine.

¶ Septimo, de modo tradendi ipsa.

¶ Octauo, utrum sint dispensabilia.

¶ Nono, utrum modus obseruantiae uirtutis cadat sub praecpto.

¶ Decimo, utrum modus charitatis cadat sub praecpto.

¶ Undecimo, de distinctione aliorum praecptorum moralium.

Super q. 100. ar. 1. primam.

In 1. articulo moralium in 10. in illis quae solum ea, quae sunt de natura, denotantur. Item, quod dicitur in 1. articulo, quod moralia sunt de lege naturae, secundum de nos mores per se, secundum de distinctione eorum in actibus omnium uirtutum. Ita quod moralia quae sunt de lege naturae, seruanda sunt naturaliter, etiam sola, uel sola adhaerent. Cetera autem moralia, quae sunt de lege naturae, seruanda sunt naturaliter, etiam sola, uel sola adhaerent. Cetera autem moralia, quae sunt de lege naturae, seruanda sunt naturaliter, etiam sola, uel sola adhaerent.